

LORANT

Bibl. Univ. Cluj.
No. 570 1928

CIMBORA

ROMÁNIA ÉS AZ UTÓDALLA-
MOK EGYETLEN MAGYARNYELVŰ
KÉPES HETI GYERMEKLAPJA

FŐSZERKESZTŐ:

Benedek Elek

joieni

6. évf.
1. SZ. 1927.
1. 1.

Ujév reggelén

Irta : Benedek Elek.

Szállnak az évek, jönnek, mennek,
Sirt ás a jövő a jelennek.
Im, egyet újra eltemettünk
S titkos homály borong felettünk.

Kit hova, merre visz az utja?
Mit hoz az ujév? Isten tudja.
Öröm vár egyre, gyász a másra:
Nincs, aki azt előre lássa.

(Kisbaczon.)

Ki eget s földet megteremte,
Tőle jön jó és balszerencse.
Fogadd a jót hálálkodással,
A balszerencsét megadással.

Éltét aki így rendezé be,
Bátran megy a jövő elébe.
Bármit kap, tudja, Isten adta,
Nem háborog lelke miatta.

Az elfelejtett arc

Irta Szabó Dezső

A falu közepén, a faluháza előtt, nagy téres hely volt. Köröskörül tizenkét kereszt állott, rajtuk a Megváltó. Egyforma volt a tizenkét Megváltókép, szomorú és egyszerű mindenik és azonagyformák voltak a kereszték. Valaha valami kegyes gazdag ember állította őket ide, s ha már ott voltak, hát ott voltak. Legalább a bíró így verhetné a mellét: — Nekem még a tizenkét Kirisztus sem parancsol! A téres helyet papsajt, békavirág, s mi egy s más borította, s kényes tyukok és egy pár nevendék malac legelésztek rajta.

Emberek és barmok hazafelé jöttek a mezőkről. Az emberek sötéten, morcosan, elégedetlenül. Gyűlölettel a munka, a föld s egymás iránt. A barmok szeliden, meghajolva. — Körülállták a kutat s bámulták a szép világot. Már mint a barmok.

A mező felől egy ember jött a faluba. Magas volt, de meghajolt, szelid volt az arca, de szomorú volt és mégis mosolygott a szeme. Hosszu haja volt s nagy szőke szakállá. Meggörbédett vállán batyu, de üres, üres batyu.

Belépett a boltba és azt mondta: — Jó estét kívánok!

Ugy mondta ezt ő, mint más emberfia. S valahogy mégis bennebb ment az emberbe az ő kívánsága.

A boltos éppen lisztet mért egy szegény asszonynak. A mértéken alul ott volt a dugott

vas, hogy kevesebb lisztet több lisztnek mutasson. De azért a boltos odaszólt a vendégnek: — Fogadj Isten, jó ember, üljön le minálunk.

Az idegen ráült egy zsákra és ránézett a boltosra. Nagyon-nagyon jó, világító szemmel nézett rá és szólt: — Bizony, jó ember kend, boltos ur, hogy ilyen tetézve mér ennek a szegény asszonynak.

A boltoson átment az idegen hangja és nézése és összerázkódott: — Jaj, milyen fekete vagyok én belül! — mondta. Azzal nagy titkosan levette a pokol-vasát a mérték alól s jól megtetézte a lisztet a szegény asszonynak. Az asszony elment s akkor a vendég is elköszönt. A boltos pedig kiállt a bolt ajtajába és azt mondta: — Milyen szép csendes este van ma. — Pedig ő már ezer ilyen estét látott és még sohasem mondta. Azután pedig így töprengett:

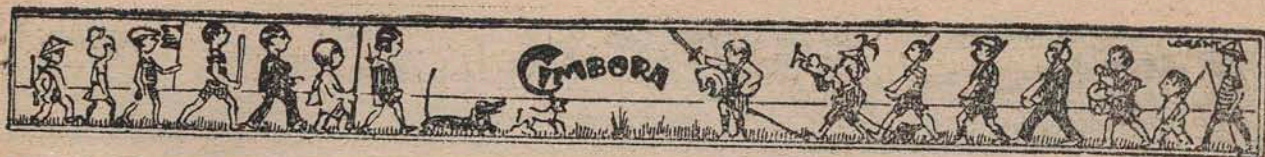
— Hol láttam én ezt az arcot? Hol láttam ezt az arcot?

A szomszéd házból éktelen kiabálás és nehéz sirás hallatszott ki. Egy gonosz asszony verte a mostoháját.

Az idegen bement, eltakarta a lányt és szeliden odahajolt az asszony elé: — Üss engem, jó asszony, üss, amíg kivered rajtam a haragodat. Ugy szánlak, hogy haragszol.

Az asszony nézte a meghajlott embert, a nagy szomorúságot és jóságot az arcán, meg a szelidséget. És belőle is sirás zökkent fel: Jaj, de rossz

vagyok, jaj de gonosz vagyok! — tördelte kezét.

Az idegen megfogta a leány kezét, az asszony kezébe tette és mondta: — Csókold meg a te jó anyádat, leányom, — és elment.

Az asszony magához ölelte a lányt, összevisszacsókolta: — Ugy-e, Pistát szereted? Hát, légy boldog vele, vasárnap megtartjuk a kézfogót. És valami fájdalmat érzett, mint egy meleg jólesést. Kérdezte a lánytól: — Hol láttam én ezt az embert? — A lány felelt: — Talán a városban, talán írott könyvben, de úgy az eszem alján van a képe.

A leggazdagabb gazda a tornácán vacsorált a családjával. Kővér főtt tyukot ettek hófehér kenyérrrel és vörös bort ittak hozzá. A szegény béres nép az udvaron ült faragott tuskókon. Pénészes kenyérhajat rágicsáltak és sóhajtást nyeltek hozzá.

— Adjon Isten jó estét! — szólt az idegen.

— Az Isten adhat, amit akar, — szólt az.

Az idegen csak nézi a gazdagot, ahogy eszik az övéivel s nézi a szegényeket, ahogy éheznek. Leveszi a batyuját, kinyitja s keresgélni kezd benne. De bizony az üres. Ő maga is sóhajtja: — Üres, üres.

Odaszól a gazdag emberhez: Mjt adsz az én hosszú hajamért?

— Megér egy darab avas szalonnát, — kacagta a gazdag ember.

— Hát vágd le ezt az én hajamat és adj nekem egy darab avas szalonnát, hogy elégitsem meg ezeket a szegény embereket.

— Asszony, hozd ki a nagy ollót, — mondta a gazdag ember.

Az asszony kihozta nagy ollót. A gazdag fél kezébe fogott az idegen hajából egy nagy tincset, másik kezével ráfogta az ollót. Hát, az asszony felkiált:

— Jaj, hogy a szívembe vágta, édes uram! Vajjon mi fog még ma történni?

A gazdag ember csak néz, aztán megint ráfogja az ollót. Hát, eladó lánya felkiált: — Jaj, hogy a szívembe vágta, édes apám, az ollót! Mi is fog holnap történni!

A gazdag ember harmadszor is ráfogja az ollót. Akkor kis puja fia kiáltja: — Édes apám, édes apám! Jaj, hogy a szívembe vágta! Jaj, jaj, mi fog történni holnapután!

És akkor a gazdag ember látta, hogy ő csak gyűjt, gyűjt, de nem ügyel a vérei szívére, lelkére. És látta, hogy a mai nap sem az övé és hogy a holnap és a holnapután fellelkesednek. Jaj, mi lesz az ő gonosz szívével! Odaszólt az

asszonynak:

— Öld meg a tiz legkövérebb tyukot és add ezeknek a szegény embereknek.

Az idegen itt is elköszönt. A gazda szólt: — Milyen jó képűek ezek az én cselédeim! Nézd, anyjuk, az ott hasonlít a mi Jancsinkhoz. Azután megint szólt:

— Hol láttátok ezt az idegent? Mert mérget veszek rá, hogy láttam már valahol.

— Talán, amikor az orvosnál voltunk, — szólt a lány.

Bement a bíróhoz is az idegen. A bíró épen két ember között tett igazságot. Az egyik azt mondta: — Az almafáig ér a földem.

A másik azt mondta: — A körtefáig ér a földem.

Ezen aztán elmarcangolták egymást és a bíróhoz jöttek. Az egyik veszekedő a bíró veje volt, a másik veszekedő a bíró haragosa volt.

— Neked nincs igazad! — förmedt rá a bíró a haragosára. — Az a darabka föld ezé itt, ni! — És rámutatott vejére.

— Jaj! Jaj! Jaj! — kiáltott az idegen.

— Mi a bajod, idegen ember? — kérdezte a bíró s a két másik.

— Oh, jó emberek, adjatok egy embernyi földet. Érzem, hogy mindjárt meghalok s nem szeretnék bitang földben nyugodni. Gazdag ember voltam, feleségem és gyermekeim voltak. A vagyonom elvették a rossz emberek, a családom elvette a jó Isten. Csak egy darabka földet adjatok, ahol beszentelhetek.

A bíró veje látta a halált, az igazságot és az ítéletet, szólt: — Kérd azt a darabka földet ettől, ni, mert övé a jus szerint. — És megmutatta a bíró haragosát.

Ez pedig szólt: — Neked adom azt szivemből, szegény idegen ember.

A bírónak eszébe jutott a föld kapuja, mely neki is megnyílik, meg a számadás is eszébe jutott és szólt a haragosához: — Bocsáss meg nekem, testvér, mert hűtlen sáfár voltam.

Az idegen ember elment. A bíró átölelte a két embert: — Maradjatok ma nálam vacsorára. Azután: De hol láttam én ezt az embert?

— Talán a katonaságnál, szólt az egyik.

— Talán a Balog Péter lakodalmán, — szólt a másik.

És minden egyes házba betért az idegen. És amikor elment, az egész falu, emberek és asszonyok, mind a falu térségére siettek.

— Olyan jó lesz most egymást látni, — mondták az emberek.

És a gyepes térség megtelt népekkel. Hát, a bíró nagy fenhangon szól: — Halljátok, atyafiak, embernép és asszony nép, aki nekem megmondja, ki volt az az ember, tiz büntetését elengedem, mert bizony mondom, ismerős volt az orcája.

Fenhangon szólt a boltos is: — Hallják kendtek, falubéliek, aki megmondja, ki volt az a jó ember, annak én egy álló hétig ingyen mérnék mit s mit nem kíván. Mert tudom én, hogy láttam már az arcát.

A gazdag ember is: — Halljátok, földiek, rokonok és más emberek, aki nekem megmondja, ki volt az a dícsőséges jó ember, én annak száz zsák lisztet és egy kövér tehenet adok. Mert jól emlékszem én rá mind az egész családommal.

A Pironcsákné meztlábás kis fia — Pironcsákné szegény, szegény özvegyasszony volt —

megfogta a bíró mögött egy malac farkát. A malac sivalkodni kezdett.

Méssz el onnan, beste kölyök, mert bezzeg pofonteremtelek! — kiáltotta a bíró és felemelte a kezét.

A gyermek nagyot ugrott s kis homlokával neki ütődött az egyik keresztnek. Felnézett, hogy mire haragudják. És akkor lelkendezve kiáltott nagy hallatára minden népeknek: — Ni, édes anyám, ni, édes anyám! Ez a bácsi segített ma anyámnak a zsákokat vinni!

A népek felnéztek. Tizenkét keresztől nézett rájuk egyformán, szeliden, jóságosan, a világgá ment vendég.

Akkor háromszáz szív mélyén elsülyedt harang nagy lóbálással zugni kezdett. És sirni kezdett a falu, sirni.

(Budapest.)

Dóczyné Berde Amál rajza

Ródlizás a ligetben.

Három zsák ravaszság

Apró unokáinak meséli ELEK NAGYAPÓ

Rókáné komámasszonynak, amint egyszer a szőlőhegy mellett sétálgatott, erősen megfájdult a foga. Mit gondoltok, mire fájt meg? Bezzeg, hogy a szőlőre. Történetesen arra sétált sündisznó asszonyság is s hogy meglátta komámasszony, roppant megörült a találkozásnak.

— Óh, óh, de rég nem láttam, kedves asszonyság, — örvendezett a komámasszony. — Tudja mit? Menjünk ki a szőlőhegyre s lopjunk szőlőt.

— Isten őrizz. — mondotta a sündisznó asszonyság. — tán hogy csapdába kerüljek.

— Ugyan. — bátorította a komámasszony, — ne féljen attól, kedves asszonyság. Annyi bennem a ravaszság, hogy három zsákot megtölthetnék vele. Majd kiszabadítom én kendet, ha csapdába kerül.

Hát, gondolta magában az asszonyság, ha csakugyan három zsákra való ravaszsága van a komámasszonynak, mért ne próbálna szerencsét? Egy-kettőre kimentek a szőlőhegybe, ott szőlővel megrakodtak, aztán elindultak hazafelé. Na, nem messzire haladtak, egyszerre csak ment volna tovább a komámasszony, de nem tudott ám, csapdába esett ökelme.

— Jaj, jaj, kedves asszonyság, — jajgatott a komámasszony, — segéljen!

— Mit? Én segéljek? — csudálkozott a sündisznó. — Hát mire való a kend három zsák ravaszsága?

— Az ám, három zsák ravaszság! — nyöszörgött a komámasszony. Amint egy árkon átugrottam, beleejtettem. Nincs kendnek valami ravaszsága?

— Hát bizony, — mondotta a sündisznó asszonyság, — nekem csak egy van, de próbálja meg, hátha hasznát veszi. Tegyen ugy, mintha meghót volna. A gazda majd kivieszi a csapdából, kend meg, amíg a gazda arra készülődik, hogy megnyzza, uccu! szaladjon, ahogy csak a négy lába bírja!

Ugy történt, ahogy a sündisznó asszonyság mondotta. Csakhamar jött a gazda, kivette komámasszonyt a csapdából, az meg uccu! mire a gazda neki készülődött a nyuzásnak, árkon-bokron túl volt.

Telt, mult az idő, Rókáné komámasszony megint megkivánta a szőlőt, s merthogy először

szerencsével járt, másodszor is hívta sündisznó asszonyságot, hogy menjenek ki a szőlőhegybe. Na, ki is mentek, jóllaktak szőlővel, aztán elindultak hazafelé, de egyszerre csak csitt! csatt! csattant valami s hát szegény sündisznó asszonyság menne tovább, ha tudna, de nem tudott ám.

— Jaj, jaj, kedves komámasszony, — visitott az asszonyság, ha Istent ismer, segéljen!

— Óh, óh, Istenem, — sápitozott a komámasszony, — de sajnálom kendet, asszonyság! Segítenék, hogyne segítenék, csak tudnék.

— Már hogyan tudna, mikor három zsák ravaszsága van kendnek!

— Csak volt, csak volt. — sóhajtozott a komámasszony. Nem mondtam a multkor, hogy amiatt átugrottam egy árkon, mind a három zsákot beleejtettem?

— Hát menjen, kedves komámasszony, keresse meg! — rimánkodott a sündisznó asszonyság.

— No, lám, — mondotta a komámasszony, — ez nekem eszembe se jutott! Szaladok, kedves asszonyság, szaladok!

Bezzeg, hogy szaladott, mert észrevette, hogy jön a gazda a nagy furkósbottal! Mire a gazda a csapdához ért, árkon-bokron túl volt a komámasszony.

Na, szegény sündisznó asszonyság, most mi lesz veled! Vele bizony az lett, hogy a gazda, amikor meglátta, nézte, nézte, aztán megsajnálta, a csapdából kivette, a sapkájába beletette, s mit gondolt, mit nem, a gyermekeinek hazavitte. Így volt, vége volt, mese volt.

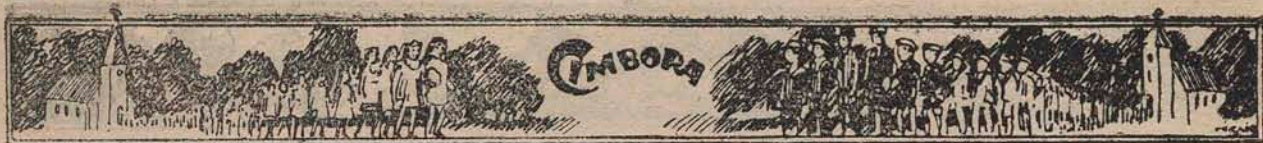
(Kisbaczon.)

A Cimbora könyvosztálya

A cserkészkönyvek új árai:

Farkas Gy.: Táborfűz üzen	á 15.—	leu
Radványi K.: Horog István & Co	15.—	"
Sztrilich—Mócsy: Cserkész segítségnyújtás	10.—	"
Butykó: Törvénytárgyozat	15.—	"
Scherer: Próbaidős cserkészkönyve	15.—	"
Sztrilich—Mócsy: Tábori munkák	20.—	"
Radványi K.: Napsugárleventék	15.—	"
Kovács D.: Eallag már	15.—	"
Scherer: Cserkészek könyve	15.—	"

MAGYAR PANTHEON

— Költők és írók élete és működése —

Irja Lengyel Miklós dr.

Azt hiszem, a *Cimbora* hasznos munkát végez, amikor a jeles magyar költők és írók életfolyásának megnyitja hasábjait, s a magyar serdülő és serdült ifjuság ama részének, amely az iskolában nem ismerkedhetik meg költőink és íróink életével és műveivel, e téren való kényszerű mulasztásait valamennyire helyrehozni igyekezik. E szép munkára Lengyel Miklós dr., a „Tamas érdeklődik” népszerű írója vállalkozott s a közlemények sorát a régi magyar irodalom rövid ismertetésével nyitja meg, aztán jönnek — lehetőleg minden második számban — az életrajzok arcképpel s a költők valamelyik jellemzőbb versével. **Elek nagyapó.**

A régi magyar irodalom

A IX. század végén egy nomád nép szerzett otthont a Duna völgyében. Népfajok temetője volt ez a terület; az Ázsia belsejéből előnyomuló népek utvonalaán feküdt. A hatalmas síkság, a számos folyó szinte csalogatta letelepedésre a pásztornépeket, de rövid idő múlva mindnyájuk temetője lett: egyik sem tudott ellenálni a nyugatról és keletről jövő nyomásnak. Erősek, de szervezetlenek voltak ezek a vitéz lovasnépek. Hosszabb-rövidebb ideig ellenállottak a keleti és nyugati támadásnak, de mihelyt pártoskodás vagy más ok miatt pillanatra meggyöngültek, a gáton támadt résen benyomultak a szomszédok s a hazát kereső boldog nép röviden letűnt a történelem szinpadáról.

A kalandozásokban kimerült magyarságra is hasonló sors várt. Egy-két nemzedék sem élhetett volna az augsburgi nagy csatavesztés után függetlenül és szabadon, ha Géza vezér és Szent István fel nem ismerik a helyzetet. Támaszra volt szüksége a magyar fajnak, hogy a viharos Európa közepén megmaradhasson. Géza és István a megszervezett nyugati országokra támaszkodtak, hogy hátuk fedezve legyen a kelet felől állandóan jövő, szinte földrengésszerűen pusztító támadások ellen. A kereszténység elterjedt

az országban, István királlyá koronáztatta magát, a nyugati intézményeket meghonosította, a törzsekre bomló magyar népből egységes magyar nemzetet akart teremteni.

Az átalakulás nem ment simán. A megszkott régi világ jobbnak, szebbnek, szabadabbnak tünt fel az ujnál; a régi intézmények és istenek védelmére itt is, ott is fegyvert ragadnak, de a középponti erő legyőzi a helyi felkeléseket, a pogány istenek hatalma lealkonyul: keresztény harang szava hívja imára a népet. Az eddig idegen harangszó az új világ megszületését hirdeti és kongása sirjába kíséri a régi pogány intézményeket és hagyományokat.

Elpusztul a pogány magyarság költészete is. A régi vallásos énekek feledésbe mennek, a pogány hőskről szóló mondák nem alakulhatnak egységes nagy költeménnyé. Alig tudunk ma már irodalmunk kezdetéről valamit. Feljegyzések szólnak róla, hogy a pogány magyarságnak voltak énekei, voltak énekesei. Ugy látszik, egy külön énekesrend vándorolt az országban, lelkesítve és mulattatva a harcosokat. Az Árpádok korában regösöknek, hegedősöknek, igriceknek hívták őket. Költeményeiket nem ismerjük ugyan, de még sem tűntek el nyomtalan. Krónikásaink forrásul használják őket. Ha a régi krónikák lapjait forgatjuk, életre kelnek előttünk a regösök. A krónikás történelmet akart írni, de száraz adatai néhol azt a hatást teszik ránk, mint tavasz felé a hóval lepett mező: még messzire hó takarja a néma tájat, de itt-ott már elolvastotta a tavaszi nap melege, feltűnik a zöld mező. Így látjuk meg krónikásaink munkájában a régi világ regőseinek mondáit.

A latin krónikákon kívül a lassankint megszilárduló kereszténység irodalmi termékeit is megtaláljuk. Latin nyelvű legendák és vallásos énekek mellett feltűnnek a magyar legendák és vallásos költemények is. A kolostorok csendjében írják őket buzgó szerzetesek és apácák. A XIII. század elejéről való első magyar nyelvű predikációnk: a **Halotti beszéd**. Ezí nyomon követik a többi nyelvemlékek; közülök a **Königsbergi töredékek** és a Gyulafehérvári glosszák

(jegyzetek és magyarázatok) a legfontosabbak. Erős vallásos érzés uralkodik a még nem régen pogány magyarság lelkében. A keresztény kultúra várai, a kolostorok, egymásután emelkednek és messzire kisugározzák a középkori világfogást. A magyar nyelv nem fejlődhetik: az egyház hivatalos nyelve a latin. A magyarul író regősök és igricek elnyomott és csak megtürt tagjai az erősen vallásos középkori társadalomnak. Változás csak a keresztes háborúk után áll be. A II. keresztes háborúk idején mozgáshoz, változatos és kalandos élethez szokott harcosok szűknek, nyomasztónak érzik azokat a cselekvést és önállóságot bénító korlátokat, melyek között elődeik leélték életüket. Elégedetlenség üti fel a fejét. A pápaság észreveszi a fenyegető veszélyt és kiméletlenül lép fel a régi világrend érdekében. Kemény harcot kell vívnia. Győzelme azonban nem tökéletes. Az eretnekséget ugyan majdnem mindenütt elhallgattatja, de a lelkekben felfügylemlő feszültséggel és elégedetlenséggel nem bír. Huszt János megégetése lánggra lobbantja Csehországot. Gondolatai Magyarországra is utat törnek. Az új mozgalom eredménye az úgynevezett huszista biblia. Tamás és Bálint nevű szerzetesek magyarra fordítják a szent könyvet, hogy az emberek olvashassák és magyarázhas-sák. A protestáns gondolat felbukkanása ez. A magyar huszitákat elnyomták, bibliájuk nem kerülhetett a nép kezébe, de tetemes része három kódexben (a könyvnyomtatás előtt írt könyv neve) ránk maradt. A regősök és hegedősök sem bujkálnak már, mint kereszténység felvételének századában, hanem nyitva áll előttük még a királyi palota ajtaja is: Mátyás király gyakran meghallgatta énekeiket.

A magyar irodalom még sem tudott fejlődésnek indulni. Továbbra is utját állotta a latin nyelv. Az egyházi uralom gyengülésével nem a nemzeti érzés fejlődött ki nálunk, hanem egy nemzetközi áramlat hullámai hatoltak el hozzánk és alakították át rövid időre a királyi udvar és vezető osztályaink gondolkodását. **Renaissancnak** hívják ezt a szellemi áramlatot. A magyar neve **ujjászületés**. Ide vezette az embereket a régi világgal való elégedetlenség. Eszközt hozzá az egyház szolgáltatott, amikor a latin nyelvet tette hivatalossá. A latin nyelv ismeretének segítségével megismerik az ókor költészetét és tudományos irodalmát; több évszázados sirjukból feltámadnak a római írók és meghódítják a keresztény világ vezető embereit. Most másodsorú győzedelmeskedik Róma. Valaha pom-

pás légiói vonultak a Rajna és Duna mellékére, hogy véglegesen és örökre meghódítsák a légiók legyőzött. Mátyás idejében üli diadalát nálunk az új gondolat. Magyar meg olasz költők és tudósok élnek Mátyás udvarában; maga a király leg-lelkesebb pártfogója a római szellemnek. De a sors nem akarja, hogy a halott latin irodalom tartós életre támadjon. Új barbár nép érkezik Ázsiából, mely halálos csapással indul az ellatinosodott Európa ellen. Mátyás Magyarországa még ellenáll, de a gyöngye utódok alatt leomlanak a határt védő várak: a réseken beözönlő tö-rökkel megdöbbszentő gyorsan költözködik halál és pusztulás az élet helyére. Janus Pannoniusnak és Vitéz Jánosnak, a két magyar humanistának (így nevezték a renaissance-kori tudós írókat) működését nyomtalanul tünteti el a török vihar.

A mohácsi csatatér tátongó, hatalmas sirja nemcsak az elesett magyar vitézek testét nyelte el, hanem elnyelte a régi magyar világot is. A lesújtott, ezer sebből vérző társadalom nem tud járni többé; keresi azt az eszmét, lázasan kutatja azt a gondolatot, mely megnyugvást hoz zaklatott lelke számára. Az őserdőben eltévedt vándorra emlékeztet ennek a kornak gyermeke. Magának kell utat törnie a rengetegben. Amikor már azt hiszi, hogy megtalálta a helyes irányt, elkövetkezik a szenvedés, a bizonytalanság, a lelki nyugtalanság vége, újabb akadály áll előtte: a mohácsi vész után felnövekedő nemzedék a protestáns eszmékhez fordul vigasztalásért. Az új vallás nyomja bélyegét az egész irodalomra. Bibliafordítások jelennek meg, hogy a nép maga olvashassa az isteni könyveket, majd megjelenik a teljes magyar biblia. Károli Gáspár ajándékozta meg vele a magyarságot. Vizsoly köz-ségben nyomtatja ki híres könyvét. A vizsolyi bibliánál elterjedtebb és népszerűbb könyv nem is volt hazánkban. A biblia prózai fordításával nem elégednek meg a hitujítók: minden erejükkel arra törekednek, hogy általánossá, ismertté tegyék a szent könyvek tartalmát. Verses elbeszélésekben dolgozzák fel az ótestamentumi történeteket. Majd lefordítják a zsoltárokat és Jeremiás próféta módjára költeményekben ostorozzák a romlott erkölcsöket. Megjelenik a kezdetleges dráma is: szintén eszköz a hitujítók kezében. A szereplők vallási kérdések felett vitatkoznak és az író diadalra juttatja a maga gondolatait.

A vallásos érzés szorosan összeolvad a nemzeti és szociális érzéssel. Felvetik a gondolatot, hogy mik és kik okozzák az ország romlását. A

romlás okát az egyházi és világi főurak romlottságában meg az Isten igaz útjáról eltért régi egyházban látják. A meggyöngült, erőtlén katolicizmus némán türi egy darabig a támadást, majd erőt gyűjtve keményen utasítja vissza a támadásokat, sőt ellentámadásba megy át és saját védjüket fordítja a protestánsok ellen: ők az ország romlásának igazi okozói. Az irodalom kizárólagosan protestáns jellege a XVI. század végén szűnőben van: katolikus vitairatok, egyházénekék, majd a XVIII. században katolikus bibliafordítás jelenik meg. A katolikus iskolák és nyomdák mind jobban szaporodnak. A XVIII. század már Európa-szerte az ellenreformáció kora. A katolicizmus az erejét nemcsak a Habsburg-család hatalmából merítette, nemcsak a nagyszerűen megszervezett jezsuita-rend, az újjászervezett pápi nevelés és kitűnő iskolák segítették diadalra, hanem előnyomulásának legfőbb tényezője volt az ellanyhulás, amely a mérészen előretörő protestánsizmus diadala után bekövetkezett: az új eszme hódító erejét veszíteni kezdte.

A protestánsizmusnak irodalmunkra nagy hatása volt. A hatás első sorban abban nyilvánult meg, hogy a latin nyelv háttérbe szorult. A néphez szólottak, a népet akarták meggyőzni: magyarul kell tehát írni. Az újjáéledő katolicizmus akarva-akaratlanul szintén nemzeti nyelven szólalt meg, hogy régi birtokállományát visszaszerzhesse. A vallásos küzdelmek nagy eredménye: a magyar nyelv és stílus fejlődése.

Mai értelemben vett irodalomról ebben a korszakban nem beszélhetünk. Kimagasló emberek ugyan vannak, de magányos ormok a pusztaságban. Ők sem tudtak olyan magasra emelkedni, mintha körülöttük irodalmi élet lett volna. Balassa Bálint, Zrínyi Miklós és Pázmány Péter e kor nagytehetségű írói.

Ebben a vallásos korban a világi költészetnek alig van nyoma. A szerelmi dalt mindenik felekezeti papságra erkölestelennek tartja: a virágéneket üldözi. Értékes dal nem is maradt reánk. A régi regősök és igricek ebben a korban is élnek, de felnő mellettük egy latinos műveltségű énekesrend is: a lantosok csoportja. Legkiválóbb képviselőjük Tinódi Lantos Sebestyén volt. Nagyjórészt korabeli eseményeket énekelt meg: költeményeinek csak történeti értékük van.

Irodalmunk kimagasló egyéniségeiről fogunk a következő számokban képet rajzolni.

Dal a kis tücsökről

Írta Kirjákné Kovács Emma

Kiesi tücsök huzódott meg
A mohos fák között,
Egy nagy rakás tűzifával
Konyhánkba költözött.

Vidám a jó meleg konyha
Vékony kis hangjától,
Bizonyosan most bucsuzik
Napsugaras nyártól.

Selymes esenden végig remeg
Aranyos trillája,
Hallja s búsan visszafelel
Árván maradt párja.

„Cir, cir“ a nagy éjszakába
Fájva belesajog — —

„Cir, cir, édes kiesi párom,
Jajj, beh árva vagyok!”

(Mocsolya, 1926. szeptember 28.)

Márványbányában

Írta Eröss Alfréd

Lenn, mélyen a völgyben egy csendes falu,
Száz fürge kis csermely is szeldesi át,
Partján pedig tán ezerféle-faju
Tarka virág.

Még ottan is rajzik egy felhő sereg,
Hol alig tenyérnyi a kékszinű ég,
És körbe hatalmas, ozondus hegyek,
Éz a vidék . . .

Száz méternyi mélyen, a bányá alján
Lázás, verítékes, nagy munka folyik,
Száz árnyalat változik itt a kaján
S vig mosolyig.

Szép templom lehetne, hisz minden fehér:
Padló, falak, mint a nagy télben a hó,
És csak itt-ott futja be rózsaszín ér,
Életadó!

Kiszórom a légbe maroknyi porát,
Fehérje a napban csillogva ragyog,
Magamról elmondhatom-é az imát,
Hogy én ily kicsiny, de fehér is vagyok?

(Ruszkicza, 1926. VIII. 6.)

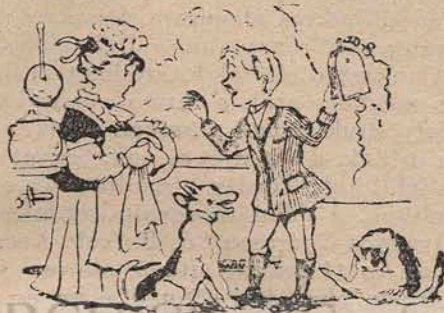

Gavallér Jankó találmánya

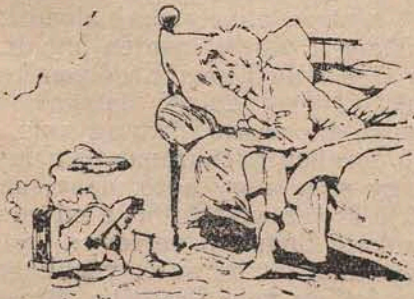
Kedves Nagyapóka!

Kérem, adja ki ezt a levelemet minél előbb a Cimborában. Nagy szolgálatot tesz ezzel valamennyi olvasótársamnak. Óriási találmányról van szó, kedves Nagyapóka, órrriási találmányról! Még eddig csak a szakácsnéknak mertem

elmagyarázni, de mondhatom, oda volt a nagy csudálkozásában, pedig rendkívül okos asszony. A találmány már majdnem készen van, még csak néhány jelentéktelen részlettel nem vagyok tisztában. De erősen hiszem, hogy mire ezek a sorok megjelennek, már működni fog Gavallér Jankó Mindenttudó Csodagépje!

Hogy mirevaló a Mindenttudó Csodagép? Furesa kérdés! Hát: mindenre! Például reggel fölkel az ember. — A gépre ráakaszt két kefét és vidáman nézi, hogy takarítja ki a cipőjét. Ezzel sem kell fáradni többet!

Iskolábamenet egyszerűen kerekcsorolyát köt az ember a lába alá, hóna alá kapja a Mindenttudó Csodagépet, — azzal srr, brr, ugy

röpül az utcán, hogy a lábát sem kell megmozdítania. Tudom, hogy bámul majd mindenki, aki látja.

Otthon dehogy is fáradunk ezentul az ebéd megevésével! Azaz, hogy megenni megesszük, de levest, hust, tésztát a gép rak szép sorjában a szájunkba.

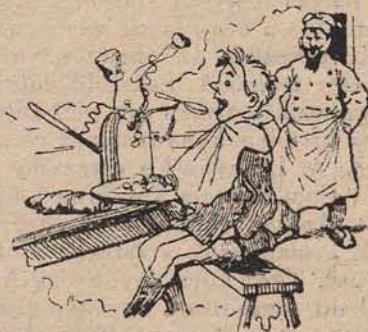
Most még csak azt akarom kifundálni valahogy: hogyan tanulhatna helyettünk a gép? Mert beláthatja, kedves Nagyapóka, hogy enélkül nem sokat ér az egész találmány. Mihelyt ezzel a kérdéssel is tisztába jövök, tüstént értesít

tem a Cimborá olvasóit. Nekik kedvezményesen áron adom majd a gépet, hogy engem is megszeressenek, mint Öcsikét. Még így is milliomos leszek! (Dicső szövetségesem, Veréb Jankó, még fog pukkadni.)

Nagyapóka kezét csókolja:

Gavallér Jankó,
A Mindenttudó Csodagép feltalálója.

Beszámoló a nyári vakációról

Drága jó Elek Nagyapó!

Leirom én is egy nyári kirándulásomat. Édes jó Apuskám szombat este nagy örömmel lepett meg, hogy holnap autóval Torockóra megyünk. Vasárnap reggel szent misét hallgattunk. Mise után már várt minket az autó. A Kossuth Lajos-utcán indultunk ki. Amíg a városban haladtunk, addig áhítatos hívőkkel találkoztunk. Elöl a sofőr mellett ültem. Apuskám és egy bácsi hátul ültek. Magán autó volt. Amikor kiértünk a városból, a gyönyörű természet tárult elénk. Első falu Meggyesfalva volt, mely híres a téglá- és börgyáráról. Amint tovább haladtunk, kukoricások, mezők és erdők szegélyezték az utat. Hirtelen akadály tünt előttünk fel. Hidat építettek és az ut el volt zárva nagy szálfákkal. Így az autó kénytelen volt egy kis mezei uton haladni, amíg a hid el nem maradt. Nemsokára több kisebb és nagyobb falun mentünk át. De ezek nem érdemek említésre. Láttunk vasutvonalat is és rajta a vonat, mint óriási kigyó haladt előre. Azután a jó móddal és értelemmel felépített Radnót házai tüntek elő. Egy gyógyszerész bácsit felvettünk és tovább indultunk. Most az autó magas hegyre ment fel és onnan Aranyos-Gyéresre ereszkedett le. Aranyos-Gyéres szebben felépült község, nagy acélhuzal-gyáráról híres.

Körülbelül ¼ órai ut után előbukkant a tordai hasadék. Nemsokára beértünk Tordára. Szép város a gyáraival. A földgáz bevezetése nagyban előmozdítja haladását. Délután megnéztük a torony nélküli kath. templomot. Az idő kellemesen telt el. Miután még két bácsit felvettünk, tovább indultunk. A természet teljes szépsége most tárult elénk. Szébbnél-szebb képek váltakoztak. Gyönyörű magas hegyek, kiálló sziklával. Olyan volt, mintha a hegy lenne vár és a sziklák a bástyák. Következtek az ahrudbányai hegyek, 800—900 méter magasak. Legszebb látvány volt: szédítő magas szikla ormán egy kicsi kápolna tündökölt. Egy hirtelen kanyarulónál elénk tünt a Leányka-kő. A Leányka-kő elragadó szépségét leírni nem tudom. Láttam a nyáron kiáradt Aranyos folyót. Azután előtűnt a Székely-kő. Ide menekültek a magyarok a tatárok elől. Nemsokára beértünk Torockóra. Gyönyörű község. Apuskámmal ott maradtunk egy napig, a többiek autóval hazamentek. Nagyon jól mulattam. Volt

ott két barátom, kik szintén III. gimnáziumba mentek. Egész nap játszottunk, lovagoltunk. Kimentünk a mezőre és virágot szedtünk. Amikor visszajöttünk, már este volt, megvaesoráltunk és lefeküdtünk. Reggel kimentünk a Székely-kő tetjére; ½ 9 órakor jöttünk vissza. A kedves néniék már vártak a reggelivel. Szíves bucsu után gyalog indultunk az állomásra. Mivel az állomás 9 kilométer távolságra van, a fiuknak csak negyed útján fogadtuk el kíséretüket. Elbucsúztunk és megköszöntük a szíves vendéglátást és sietve folytattuk tovább utunkat. Amikor az állomásra értünk, a vonat bent volt. Jegyet váltottunk és felültünk. Tordán kiszálltunk és ott meg is ebédeltünk. A délutáni vonattal indultunk tovább. Aranyos-Gyéresen és Székely-Kocsárdon átszálltunk és 11 órakor otthon, Maros-Vásárhelyen voltunk, ahol drága Anyácskám és nővérekém oly nagyon vártak.

Sokszor esőkolja szeretettel kezét Nagyapónak és Mariska néninek szerető unokájuk:

(Marosvásárhely, 1926. szeptember 9.)

Debitzky Mihály

Kedves jó nagyapó!

Én is, mint nagyapó többi unokái, beszámoló a nyári vakációról. Igaz, hogy mi nem a nyáron, hanem tavaszkor utaztunk Konstancába, apukám és én. Április végén indultunk és este Lippára érkezünk. Itt egy ösmerősünkhöz mentünk és sétáltunk a Marosparton. Éjjel 2 órakor indultunk tovább a gyorsal. De én nem tudtam aludni, hanem a vidéket néztem, mihelyt hajnalodott. A vonat jó sokáig a Maros mentén haladt. A vidék igen szép volt. Egész Erdélyen keresztül haladtunk. Érdekes dolgot láttunk Brassó előtt egypár állomással. Itt ugyanis az országút jó darabon párhuzamosan halad a vasúttal. Egy szép nagy autó ment az uton Brassó felé és versenyt futott a mi vonatunkkal. Jó sokáig tartott a verseny: hol előre ment, hol elmaradt az autó, végül majdnem egyszerre értünk vele Brassóba. Brassón tul következtek az igazi nagy hegyek és havasok. Predeal után Sinaiába érkezünk. Ez igen szép hely, csak az volt a kár, hogy éppen esett az eső és így nem sokat láttunk belőle.

Baikoi állomáson kiszálltunk és a kis vonattal Moreniba utaztunk, ahova este érkezünk. Már messziről látszott a sok kivilágított petróleum-kut. Majdnem olyan világos volt, mintha nappal lett volna.

Másnap megnéztük a petróleum-telepeket. Itt sokféle nyelvű népek laknak. Akad köztük magyar is. Délután tovább utaztunk Bukarest felé. Innen még aznap este folytattuk az utat Konstanca felé, ahova másnap reggel érkezünk meg. Itt sétáltunk a városban és lementünk a tengerpartra. Itt láttam meg először a tengert. Láttunk érkező s induló hajókat. Konstanca elég szép város. Innen irtam levelezőlapot haza is, meg kedves nagyapónak is. Amikor visszafelé utaztunk, láttam a Dunát is Cernavodánál. Bukaresttől az orsovai vonalon utaztunk vissza. Ezen az útvonalon a vidék legjobban tetszett Turn-Severintől Orsováig. Igen szép Ada-Kaleh szigete is. Szép még a vidék Orsovától Karánsébesig is. Igen szép volt az utazás, de mégis akkor éreztem magamat a legjobban, amikor hazaérkeztünk.

Kezét csókolja:

Dominits Mimi

(Saroltavár, Temes megye.)

Édes jó Nagyapó!

Nagyapó buzdítására én is leirom, hol és hogy töltöttem a vakációm.

A vakáció nagyobb részét itthon töltöttem, csak egy hetet voltam távol az édes szülőföldtől, Bikszádon. Ugyanis Nagynéném, aki Bikszádon postamesterné, elvitt magával. Augusztus 29-én reggel indultunk el Zilahról. Én legjobban az ablaknál szerettem állni mert onnan lehetett jól látni a vidéket. Nagykárolyban és Szatmáron keveset állott a vonatunk és így nem nézhettük meg a várost. Délután öt órára értünk Bikszádra. Megérkezésünk után mindjárt kimentem a parkba sétálni. Gyönyörű helyen fekszik a fürdő, egy 80 holdas területen. Modernül berendezett fürdője, villái és vendéglője van. Szébbnél-szebb virágok és csoportok vannak. A parkon keresztül csörgedező patakok folydogálnak, melyekben halak játszadoznak. Óriási fák vannak a parkban, melyet 7—8 is alig tud átfogni. Van egy ezeréves tölgyfa is.

Szeptember 4-én Anyukáék és kis hugom is eljöttek és így nagyon jól telt az idő. Ha-

todikán délután elmentünk a falu felett levő hegyre, ahol egy kis templom és kolostor van. A papok már készültek a kisasszony napi búcsura. Rengeteg sok nép zarándokolt oda. A kis templom már nagyon régi és így nem valami jókarban áll. A templomnak van egy kis mondája:

Réges-régen, ezelőtt 200 évvel egy kis pásztor fiu legeltette a nyáját, midőn megjelent neki Szűz Mária s annak emlékére emelték a kis templomot.

Másnap aztán összepakkoltunk s fájó szívvel hazaértünk.

Szeretettel üdvözlök Nagyapót unokái:

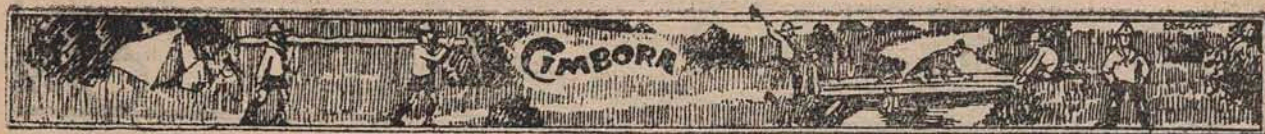
(Zilah.) **Tima Endre és Ilonka.**

Kedves Nagyapó!

Leirom a parajdi kirándulásunkat. A vizsga után négyen: apa, apának egyik rokona, az én testvérem, Babucy és én vonatra ültünk, hogy megnézzük a sokat emlegetett parajdi sóhegyet, melyet, nem hiszem, nagyapó is ne nézett volna egyszer meg. Az utazás kellemes volt, semmi leirni való esemény nem történt. Programunk szerint először is Szovátát néztük meg és a Medvetót, Erdély gyöngyét, mely szépségben, apa állítása szerint, vetekedhetik a Csorba tóval, ha nem is annyira megragadó a látványossága, mint annak, ahol a természet csodás tüneménye mellett az óriási paloták emelkednek. A fürdőn ekkor még nem volt olyan forgalmas az élet, mint rendszeren, mert a sok eső megriasztotta a fürdőzőket. Szováta felé bizony egy kissé már elálmosodtam, de apának testvére azzal biztatott, hogy csak várjak, mert a „Majom“ szigetet is megmutatja nekem. Az első dolgom volt tehát, hogy ezután tudakozódjak, amikor megérkezem, de a szigeten, amely a Medvetó egyik benyulása, nem láttam majmokat sehol. Ezután megnéztük még a Gérát, mely benn van az alsó telepen. A legsósabb az összes tavak között. Sorra megnéztük a Veres, Mogyorósi, Fekete tavakat, melyekben azomban még a fák hegyei látszanak: ugyanis ez rét volt úgy 60 évvel ezelőtt és elsüllyedt helyén fakadt a kiapadhatatlan és gyógyerejű tó.

— Másnap Parajdra mentünk és először a sóhegyet néztük meg, mely páratlanul áll a világon, azután a bányát, ahova csak engedéllyel lehet lemenni egy kicsi házikon ke-

resztül és itt a bányász kalauzolt le. Naponta körülbelül 80 leit kapnak a munkájukért, mely elég nehéz. Új kifejezést is tanultam: istoly. Ezzel a bányászok elmerogtetik a vizet, mely a sóbányának az omláson kívül egyetlen veszedelme, mert ezt is a víz szivárgása idézi elő.

Innen egyenesen haza mentünk és egy órával gazdagabbak voltunk.

Kezét csókolja:

Vargha Elemér.

(Zalán.)

Mi újság?

Mennyibe kerül egy mozdony? Az utazás ma már nagyon kényelmes dolog. Nálunk is, de különösen a nyugati államokban és Amerikában pompásan berendezett fülkékben, bársony üléseken röpteti az utast a vonat száz és száz kilométeren keresztül. Hálókocsik, étkezőkocsik, sőt az amerikai vasutakon utazó templomok, vasuti mozik teszik kényelmessé és változatossá egy hosszú utazás fáradalmait. Általában a gyorsvonatok kevés kocsiból állanak, de nagy, u. n. Pullman-kocsik lévén, hatalmas súlyt képviselnek, amelyet egy mozdony von maga után. Képzeljétek el, milyen hatalmas gépnek kell lennie, amely egy ilyen óriási terhet tud sokszor 70-80 km. sebességgel, de még többel is, óránként maga után huzni.

Mint minden technikai csodának, a világ legnagyobb mozdonyának is Amerikában van a hazája. A legnagyobb súlyú lokomotívot Pennsylvania államban levő, Kleckmort-i waggongyárban gyártották és annak a súlya 385 tonna, vagyis 385.000 kg. Ennél nagyobb mozdonyt a gyárak már nem is tudnak építeni, mert nincs olyan vasúti sínépítmény és híd, amely ennél nagyobb terhet kibírna. El tudjátok-e képzelni, milyen óriási összegbe kerül egy ilyen vaskolosszus? Elmondom nektek, de az árát mégis csak nektek kell kiszámítani. Mert akár hiszitek, akár nem, a mozdonyt is kilóra mérik, akár a vajat, vagy a lekvárt: csupán a különbséggel, hogy ebből nem lehet kicsiben vásárolni. Meg kell venni az egészet! A háboru előtt egy ilyen óriás-mozdony különként 1.40—1.70 fillérbe került, míg ma 55—50 lei körül váltakozik a kilogrammonkénti ára. Számítsátok ki, mennyibe kerül hát egy ilyen 385.000 kilós mozdony?

A cserkészetről*

No, gyerekek, mit szoktatok ti otthon játszani? Vasutat, lóversenyi? Vagy talán kockakövekből várat építtek? Egyesek talán lombfűrészettel is foglalkoztok, ugy-e?

Ezeknél a játékoknál rendszeren egyedül vagytok, a szobában ültök s roppant nagy az örömötök, ha a mama belecgyezésével 2—5 iskolás fiú vagy leány eljöhét hozzátok s labdázhattok, vagy karikát hajthattok künn az udvaron, a réten.

Az én gyermekkoromban még nagyban járta a hosszú és sintérméta. E szép régi, magyar labdajátékok már-már feledésbe mentek s helyüket elfoglalta a durva labdarugás, a futbal. A rabló-pandur hadakozási játék sem járja már, amikor a gyerekek néha az egész falu határát is bekalandozták.

Megváltozott minden! Ma mindenki a városba tódul s a város kőházai között a gyermekek elfelejtettek gyermekmódra játszani. A város hatalmas kőkalitkáiba szorult gyermekek véznák, sápadtak s életkedvük bizony-bizony alig pislog. Ilyen légkörben ti igen sokszor unatkoztok. Talán irigykedtek is egymásra, ha egyik-másik társatok valami szép labdát, kerékpárt, vagy valamilyen ügyes gépjátékot kap. Az angol gyerekeknél ez másképp van. Ott az „indian vadászok”-at játszik. Künn a réten, az erdőszélén megtanulják azt, hogyan kell jeleket leadni, táborozni, őserdőn utat vágni, valakit észrevétlenül megközelíteni, uszni, csónakot építeni, evezni; hogyan kell az állatot fölismerni, hangjukat utánozni. Ott megtanulják azt, mi a növénynek a neve, természete? Milyen az állat életmódja? És annyi játékot üznek, hogy csuda.

Persze, ez az indian életmód nagyon tetszik a gyerekeknek. Nincs is annál szebb, mint amikor 20—40 fiú egy felnőtt ügyes ember vezetésével kimegy a szabadba s ott száraz gyeppen, forrás vagy patak mellett, erdő közelében felütik sátraikat, ott töltik kemény szalmazsákon az éjszakát, egyesek meg éjjel tábortüz mellett vigyázzák társaik álmát, hallgatják az éjszakai titkos esőndjét. Nappal meg megfőzik társaik ebédjét, amíg a többi járja a rengeteget ének-szóval, vígan, vagy fürödnek a kristálytisza patakban s fölmásznak a közeli hegyromra, ahol a szabad levegő gyorsítja tüdejük munkáját s a

láthatár közeli és távoli falvak, tanyak gyönyörű képét tárja tágranyílt szemük elé.

Ez aztán az élet!

Ezt a szabad életet nevezik cserkészetnek. A benne résztvevő fiu neve cserkész. angolul skout. franciául eclairer, németül Pfadfinder, olaszul esplorator. Uttörő, ösvénykereső fiúk ezek, akik olyan helyeken is tudnak biztosan járni, ahol más ember eltévedne. Szóval, a természet életét élük.

Nem kívánnak sokat. Egyszerű étellel beérik s a szükséges kényelmet maguk teremtik meg maguknak. És szép időben, esőben, szélben egyaránt jókedvűek. Szeretik egymást, mint a jó testvérek. Segítik egymást, mint igazi bajtársak. És nem fogy ki ajkukról a dal.

Daltól hangos erdő, mező, berek,
Ha ott járunk mi cserkészek.
Dalol a szív, muzsikál a lélek,
Vele dalol a természet.
Aki dalol, sohse fárad el.
Aki felnéz, sohse csügged el,
Mert a dalt ajkunkra a jó Isten adja,
Ő ad erőt a nagy harcra!

Ez a nóta és sok más fakad ajkukról. És ha megnézzük őket, egyik napbarnítottabb, mint a másik; izmosak, erősek. Kárt sohasem tesznek, mindig használni törekszenek. És becsületesek. Hazug szó el nem hagyja ajkukat. Amit ígérnek, szentül megtartják. És szeretik Istent és hazájukat.

Szóval, a cserkészés valami új, valami csodálatos életmegnyilvánulás.

Róluk szeretnék nektek mesélni egyet-mást, s a 10—12 éves fiúk talán kedvet fognak kapni hasonló életmódhoz s ők is fel fognak csapni cserkészeknek, hogy életüket szebben éljék és élvezeteiket nemesebben, tartalmasabban keressék.

(Losonc.)

Lajos bácsi.

Scherer Lajos losonci tanár ur. a *Mi lapunk* című cserkész újság szerkesztője, megígérte, hogy ezután rendszeres írogat a Cimbora is az oly érdekes és hasznos cserkészetről. Különösen ajánlom figyelmetekbe a Lajos bácsi írásait.

Elek nagyapó.

Elek nagyapó üzeni.

A levél írás igen fontos szabálya: hol, melyik évben és melyik hónap hányadik napján kelt a levél!

— *Homm Gusztáv, Kolozsvár.* Kellemesen nyaraltál, sokat játszottál, most meg szorgalmasan tanulsz és írsz levelet nagyapónak. Ugy legyen. Az ígért fényképet várom, a meghívásodat köszönöm.

Sára Emi, Kovászna. Ok nélkül féltél, hogy nem sikerül a beszámoló, mert sikerült. Mondanom se kell, hogy szeretettel várom további leveleidet. Anyukádnak tolmácsolod meleg üdvözléteimet. — *Quittner Lili, Petrozsény.* Azt igen helyesen teszed, hogy elvégezvén a négy polgárit, egy évig otthon maradsz, gazdasszonykodol, aztán mégy Aradra a kereskedelmibe. Örömmel látom, hogy csupa jó könyveket olvasol, s még mindig hű maradsz a Cimbora-hoz. Igen helyesen, mert hisz a Cimbora-ban nemcsak a kisebb gyermekek találnak olvasnivalót, de a serdült ifjúság is. A születésem napja szeptember 30.-án volt, de én a jó kívánságot utólag is hálásan fogadom. Kedves szüleidnek és testvéreidnek tolmácsolod viszont üdvözléteimet. — *Tausch Mária, Alvinc.* Anyukád kivett az intézetből, mert fájt a füled. Remélem, mire ezt az üzenetet olvasod, ismét ott vagy az intézetben, s majd onnan is kapok levelet tőled. — *Schenk Tusi, Brassó.* Kár, hogy a nyári kirándulásaidat röviden írtad le, mert sok szépet és érdekeset láttál, s ha bővebben leírtad volna azokat, részt vehetnél a pályázatban. Hosszu hallgatásodat különben jó hosszú levéllel hoztad helyre, vagyis használt, hogy Brassóban megdorgáltalak, (már ugy, ahogy nagyapó szokott dorgálni!) — a lustaságodért. Ha neked nagy volt az örömed, hogy két év múltán újra láthatad nagyapót, nagy volt az én örömöm is. Az a nap és az az este, amit Brassóban töltöttem, mind örökké felejthetetlen lesz nekem. — *Serester Anna, Bodola.* Látszik, hogy lány vagy, már tudod a módját, hogyan kell kedveset mondani. Azt írod, hogy az igazat megvallva, nagyapót sokkal öregebbnek képzelted, de bizony láttad, hogy még milyen fiatal. De még milyen fiatal! . . . Egyébként ezt sokan mondták Brassóban, akik először láttak, nemesak te, s annyi igaz, hogy ma is éppen olyan nagy kedvvel írok, s talán még sokkal többet, mint ifju koromban. Schenk Tusira ne irigykedjél, hogy kétszer is volt Kisbaczonban, hanem kövesd a példáját és gyere el te is. Sajnálom, hogy édesapád nem lehetett ott Brassóban, de remélem, lesz még alkalom a megismerkedésre. — *Veress István és Pál.* A pótló-rejtvény sorra kerül, arról azomban megfeledeztek, hogy hol kelt a levél. Ezt pótlójátok

a következő levélben. — **Mimier Albert és Tibor.** Csikszereida. Albertnek azt üzenem, hogy mind a két rejtvényt írja le nagyobb betűkkel, s közölje velem a megfejtésüket is. Tibornak pedig azt, hogy nemcsak rejtvénymegfejtést, de levelet is várok tőle. — **Scheidl Nusi, Vulkán.** Leveled sok tekintetben igen érdekes, s oly hosszan kellene válaszolnom rá, hogy erre nincs hely a Cimborában, éppen ezért külön levélben válaszoltam. Remélem, megkaptad a válaszomat és állandósulni fog köztünk a levelezés. — **Jakobovits Klárka, Ermihályfalva.** Ha azt mondta a tanítónéni neked, hogy Elek nagyapó szereti a gyermekeket, igazat mondott, aminthogy a tanítónéni mindig igazat mondanak. Örömmel látlak unokáim seregében, s várom további leveleidet. — **Stark Jolán, Lónyatelep.** Nem emlékszem, hogy hosszú levelet kaptam volna tőled, csak arra a leveledre, amelyet Markovits Edittel együtt írtál. Hát csak írd meg azt a hosszú levelet és én majd levélben válaszolok neked. Szüleidnek tolmácsolj meleg üdvözetemet. — **Uglesity Olga, Pécska.** Azzal magyarázod hosszú hallgatásodat, hogy a múlt iskolai évben nagyon el voltál foglalva a tanulással, nyáron pedig nálatok volt az unokabátyád és az unokahugod, aztán meg te mentél hozzájuk Aradra. Hiszen én elfogadom a mentséget, de már csak megmaradok amellet, hogy helyes beosztással jut idő a levélíráshoz is. Ugy látszik, te is így gondolkozol, mert ígеред, hogy ezután gyakrabban fogsz írni. Ugy legyen! — **Horváth Sárka, Vulkán.** Kellemesen leptél meg a rövid hajás arcképeddel s azzal az ígéretteddel, hogy miután elmúltál tizennégy éves, kezded növeszteni a hajadat, s remélem, hogy karácsonykor már hátra kötheted. Szívbeli kívánom, hogy nőjjon meg a hajad, mert őszintén mondván, bár a nőknek jól áll a rövid haj is, én, mint afféle régi ember, inkább szeretem a hosszú haját. Annak igen örvendek, hogy kezdesz festeni, s remélem, majd küldesz is egyet-kettőt s festményeidből. A fényképet köszönöm, eltettem kedves emlékeim közé, a kiadóbácsi pedig, ha van felesleges példány, pótolja a 39., 40., 41. és 42. számot. — **Fekete Mihály, Beszterce.** Most találkozom először a neveddel, s szeretném, ha levelet is írnál, mégpedig gyakran, hogy javuljon és szépüljön az írásod. — **Hercz Zsóka és Gyurka, Nagyvárad.** A leveletek, mint szép levél fog megjelenni, s természetesen, a beszámolótok is sorra kerül. — **Farkas Ilonka, Bánffyhunyad.** Megkaptam a rajzokat, természetesen, részt veszel a pályázatban, de hogy milyen eredménnyel, azt előre nem árulhatom el. — **Lukács Margit, Vulkán.** A kis öcséd falura ment magyar iskolába, most te irsz helyette levelet. Te már bevégezted a négy polgárit a petrozsényi

zárdában, s most otthon vagy, segítesz a mamának, de a jövő évben folytatod a tanulmányaidat. Mondanom se kell, hogy szeretettel látlak unokáim seregében, a kiadóbácsival pedig közöltem, hogy majd a mesemondó bácsinak adjátok át az előfizetést, hát küldje tovább az újságot. — **Szóke Juci és Piri, Brassó.** Az tévedés, hogy én Brassóban létemkor a református templomban is beszédet tartottam. A beszámolódat rég megkaptam, s majd sorra is fog kerülni. — **Polóny Gizella, Losoncz.** Eddig is megfejtetted a rejtvényeket, de beküldeni, csak most küldöd be először. Azt jól teszed, ha nemcsak megfejtetted a rejtvényeket, de magad is szerkesztesz, mert ez a foglalkozás nemcsak szórakoztató, de elmeélesítő is. — **Kepes Kara, Máramarossziget.**

A sok tanulással mentegeted magadat, meg azzal, hogy a két kis unokatestvéred folyton mesét olvastat veled. Most azonban nyolc oldalas levelet írsz, amiből az látszik, hogy csak akarnod kell, s mindjárt van idő a levélíráshoz. Azt írod, annyira szereted a Cimborát, hogy talán soha sem tudnál megválni tőle, s azon a napon, amikor a Cimborát kapod, egész nap olyan jó a kedved, hogy minden munkát, sőt a tanulást is sokkal hamarább és jobb kedvvel végzed. Bizony, ha így van, ezeken a napokon levelet is írhat, így hát többet nem fogadok el semmiféle mentséget. — **Dominits Mimi, Saroltavár, Temes megye.** Nem csudálom, hogy te nehezen jutsz a levélíráshoz, mert minden nap be kell menned Temesvárra iskolába, onnan meg vissza. De ha még oly terhes is ez, örömmel látom, hogy szeretsz iskolába járni, s a tisztelendő nővér meg is dicsért, hogy igen jól tanulsz. Magam is sajnálom, hogy a Cimborá most csak havonként háromszor jelenik meg, de csak így lehetett mellőzni az árának a felemelését. Reméljük, hogy javulnak a viszonyok, s minden ár-emelés nélkül újra minden héten bekopogtat hozzátok a Cimborá. A kiadóbácsi pótolja a 37. és 39. számot. — **Szóke Béla, Kászon.** Nehéz neked a levélíráshoz, mert Jóska bátyád Brassóban jár a gimnáziumba, s ő segített elelőtt neked a fogalmazásban. Ne búsulj emiatt, sőt örülj, hogy a magad erejére vagy utalva, mert így sokkal többre haladsz. Hát csak írd szorgalmasan levelet, s majd meglátod, hogy hétről-hétre könnyebb lesz a fogalmazás, s javul az írásod is. A pótlórejtvényed hibás, mert annak a régi költőnek Balassa Bálint a neve. Írd újra hát ezt a rejtvényt, meg a névrejtvényt is, a megfejtéssel együtt. A kiadóbácsinak írtam, hogy pótolja a nyert könyvet. — **Wolf Márta, Losoncz.** Örültem a kis levelednek is, de várom a hosszabbat is. Öcsike most is termeli a nadselü gondolatokat, de ritkábban jut szóhoz, mert versenytársai akadtak: Gavallér és Veréb Jan-

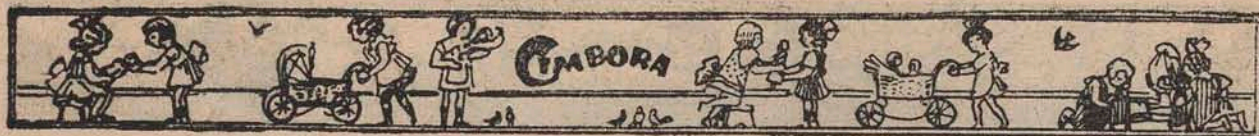

kó, meg Zsuzsika személyében. Jól van ez így, mert ezáltal is élénkült és változatosabb lett az ujság. — **Debreczeni Pál, Szatmár.** Rejtvényed sorra kerül. Gondos írásod dicséretet érdemel. Várom további leveleidet. — **György Erzsébet, Marosvásárhely.** Valóban, kívánatos volna, hogy minden olvasótársad kövesse a példádát. Te magad összegyűjtöd az ujság előfizetési árát, s pontosan küldöd akkor a pénzt, amikor lejár az előfizetés ideje. A pénzt pedig úgy gyűjtöd össze, hogy a Cimbora félévi előfizetési árát felosztod hetekre s minden héten félreteszed a megfelelő összeget. Így aztán szüleidnek nem kell egyszerre nagyobb összeget kifizetniök. Ez igazán egyszerű és könnyű módja az előfizetésnek, s természetesen, még az is kívánatos volna, hogy minden olvasóm írja be a kis könyvecskéjébe, mikor és meddig fizetett elő, így aztán mindég tudja, hogy mikor kell az előfizetést megújítania. Remélem, mire ezt az üzenetet olvasod, már be is küldted a tordai kirándulás leírását, de ha nem, akkor sem késtel el, mert még a jövő évben is sokáig eltart a beszámoló közzéte. Ha Isten éltet, december 16-án Marosvásárhelyen leszek, s remélem, akkor találkozunk. — Két sajtóhibát kell helyreigazítanom. A 43. számban megjelent egyik beszámoló írójának Báró és nem Bíró a vezetékneve. A 44. számban pedig Markovits Edith megható szép történetének, amint ez különben kitűnik magából a történetből is, nem Sska, de Jóska a címe. — **Csonka Irén, Torda.** Nyilvánvaló, hogy elvesszett az előző leveled, mert különben azóta már meg kellett volna jelennie a válasznak, jóllehet a levelek nagy sokasága miatt későn kerül sor a válaszokra. Örömmel látom a leveledből, hogy a télen eleven élet lesz Tordán. Lesznek műsoros estélyek a református iskola tornaterme és a katolikus elemi iskola javára is. A református estéllyel kapcsolatban lesz bazár is, amelynek a lelkes Bethlen Mária grófnő a megteremtője. Igen szép munkának ígérkezik, ha sikerül a bibliai-kört szerveznetek, amelynek keretében női dalárda is létesülne. Hát csak dolgozzatok, mennél több munkát elvégeznetek társadalmi téren. — **Berezky András, Egresztő.** Igazad van, a posta körülbelől egyforma mindenütt. S ha sok leveledre nem kaptál választ, ez csakis azt jelenti, hogy azok a levelek valahol elkallódtak, mert neked külön levelet is írtam. A kiadóbácsinak írtam, hogy az előfizető szerzésért járó könyvet küldje meg neked. — **Keresztes Lajos, Nagyszeben.** Korodhoz képest elég ügyesen rajzolsz, s különösen jó gondolataid vannak. Természetesen, gyakorlat teszi a mestert, fontos tehát, hogy szabad idődben gyakorold magadat a rajzolásban. Szeretettel várom további leveleidet. — **Horváth Sárika, Vulkán.**

Ha nem kaptál Cimborát három héten át, akkor irjál egyenesen a kiadóhivatalnak, megjelölve a hiányzó számokat. Annak igen örvendek, hogy folytatod a tanulmányaidat, mégpedig a nagyenyedi református tanítóképzőben, s annak is, hogy nagyon szeretsz rajzolni és festeni. Várom a jelzett rajzokat. — **Kursinszky Márta, Nagyvárad.** Csak röviden írsz, mert ki sem látszol a sok leckéből. Elhiszem neked, hogy nem unatkozol, ha a felső kereskedelmibe jársz, de örömmel látom, hogy mégis jut idő a Cimbora olvasására, amint hogy szerinted nektek, szegény diákoknak, nincs is más szórakozásotok. — **Szentpétery Elemér, Szilágysomlyó.** Derék fiu vagy te: az egész nyáron egy autótulajdonosnak segítettél, s ezért ajándékban egy rend ruhát és egy pár cipőt kaptál, ami — amint írod — rád fér, mert éppen elég volt apukának a kiadás a három testvéredre. Elhiszem azt, mert látom, Endre és Gyuszi öcséd leveléből, hogy szeretett volna apukátok a zilahi ref. kollegiumba járattatni, de nem bírta a nagy költséget, s későn értesülve a kedvezményről, végre is a szilágysomlyói gimnáziumba iratott be titeket. Hát legalább ott-hon vagytok, s ha az iskolában mindent románul is kell tanulnotok, tudom, nem fogjátok elefelejtetni az édesanyátok nyelvét. Tolmácsoljátok meleg üdvözetemet kedves születeknek, nemkülömben Emilia nővéreteknek is, aki az Endre és a Gyuszi levelét kijavítottatta. — **Némegy Lonczi, Lippa.** Nemcsak megfejtést, levelet is várok tőled, már azért is, mert szép kerek betűs írásod megkiváncsoltja a levelet. — **Szőke Juci, Brassó.** Lám, lám, ígéretemhez híven, bevittem Brassóba a neked járó könyvet. Azt hittem, hogy ott leszel te is a Székely Társaság estélyén, mint ahogy ott volt több unokám, s ott átadhatom neked a könyvet. De bizony nem voltál ott és én a könyvet visszahoztam. Ha meglesz Brassóban a tervezett mesedélután, arra, remélem, eljössz, s akkor megkapod a könyvet. — **Szabó Ákos és Öcsike, Csucs.** Szép virágos vászonnal kötötte be a ti jó édesanyátok a Barlanghy Balambér kalandjait. Képzelem, milyen nagy volt az örömetek. Tolmácsoljátok édes anyátoknak meleg üdvözetemet. A kiadóbácsit figyelmeztettem, hogy a nyert könyvek még nem érkezett meg. — **Majorán Pál, Medgyes.** A rajzaid ügyesek, a rejtvényeiden azonban aligha tudnának eligazodni olvasótársaid. A kiadóbácsi pótolja a 8. számot. — **Kacsó Gázsika, Nyárádselye.** Írtam a kiadóbácsinak, hogy a te nevedre küldje az ujságot. Remélem, szorgalmas levélíró unokám leszel, akkor aztán javulni is fog az írásod. Természetesen, a javulásnak első feltétele, hogy jó nagy betűkkel irjad a leveleidet. — **Kilényi László, Arad.** A beszámolódat megkaptam, s mire ezt az üzenetet olvasod, minden

valószínűség szerint már meg is jelent. Arcképedet kedves emlékeim közé tettem, s szeretettel várom további leveleidet. — **Hermann Tibor, Kolozsvár.** Helyesen tetted, hogy meggondoltad a dolgot, s megkezdted a levelezést, mert ha csunyának találod az írásodat, a megszépülésnek nem az a módja, hogy szégyelsz írni, hanem az, hogy mennél többször írsz nagyapónak, s majd meglátod, mennyire megszépül. Kívánatos a szorgalmas levélírás azért is, mert csak az első osztályt végezted magyarul. A kiadóbácsi pótolja, ha van fölösleges példány, a 18., 20., 21., 22., 24. és 33. számot, de máskor azon melegében reklamáljátok a hiányzó számot, mert megtörténhetik, hogy a legjobb akarattal sem lehet pótolni.

Borgida Anci, Szatmár. Első gondod, hogy az üzeneteket nézzed. Már régi tapasztalatom, hogy legtöbb unokám először az üzeneteket olvassa. Tőled függ, hogy csaknem minden számban legyen neked szóló üzenet, s kívánatos is, hogy mennél sürűbben írjál levelet nagyapónak, mert minden tekintetben javulásra szorul az írásod.

— **Leitner Veronka, Déva.** A gyergyószentmiklósi gyűlésen nem voltam ott, mert a politika nem az én mezőm, bár igen sajnálom, hogy emiatt nem találkozhattam a te édesapáddal. Igen szép tőled, hogy szeretnél előfizetőt szerezni a Cimborának, de ott már minden magyar gyermek járhatja. Hát bizony akkor hiábavaló volna minden fáradozásod, legfennebb azt kellene most tenned, hogy buzdítsad dévai olvasótársaidat a levélírásra, mert ritkán kapok onnan levelet. Jól esik látnom, hogy te megtartod ígéretedet, most már szorgalmasan írsz. Hiszem, hogy ez a buzgóságod nem fog ellanyhulni.

Róth László és Imre, Nagyvárad. Jó a képrejtvényetek, de sokszorosításra nem alkalmas.

Németh László, Magyarpécska. Örömmel látlak unokáim seregében, s szeretettel várom további leveleidet.

— **Majos Erzsébet, Beregszász.** Azt írod, hogy írtál nekem vagy tizenkét levelet és csak ötre kaptál választ. Ez azt jelenti, hogy a tizenkét levélből hetet nem kaptam meg. Hogy nem jön-e több regény a Cimborában? Dehogy nem jön! Az új évben Kertész Mihálytól kezdődik regény, akinek Szőkés a teknőben c. regénye máig is felejthetetlen a Cimborában ama olvasóinak, akik annak idején azt a regényt olvasták. Mostani regényének a címe: „A gyémántköves mellű”, s Budapest a színhelye. E regény után Dánielné Lengyel Laurától jön regény az Árpádok korából, melynek „A három herceg” a címe. A pótlórejtvényedet még egyszer közölni velem jó nagy beütéssel, nehogy hiba kerüljön belé az apró betűs más miatt. Arról intézkedtem, hogy a kiadóbácsi megküldje a nyert könyvet.

FEJTÖRŐ.

A sorsolásban való részvételre egy rejtvény megfejtése is jogosít!
A rejtvény megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorát egyszerre, a megfejtést követő 60. nap végén közlöm!
A megfejtések beküldésének határideje a 60. nap 10-ik napja.

NÉVREJTVÉNY

Beküldte: Róth László és Imre
 Náci, Laji, Olga, Dani, Ottó, Nándor.
 A kezdőbetűk a világ legnagyobb városát adják.

SZÓREJTVÉNY

Beküldte: Blankenberg András

t — vel: nedves
 h — val: esik
 l — el: háziállat
 s — sel: ásvány

NÉVREJTVÉNY

Beküldte: Bojár Magda
 Varsó, Irén, Aranka, Ádám, Sári, Rózi, Andor, Nándor, Pál, Sándor, Jolán, Ulrik, Gizi, Ágnes.

Egy szépirodalmi ujság neve

PÓTLÓREJTVÉNY.

Beküldte: Székely Pistike és Katóka.

— ombor	— rma
— ákos	— éva
— tália	— ttó
— ak	— ándor
— bolya	— mália

Egy hős neve.

CIMBORA

szerkesztősége és kiadóhivatala.

Szerkesztőség:

Bajánii-Mici (Kisbaczon) u. p. Bajánii-Mare (Nagybaczon) jud. Treiscaune (Háromszék-megye). E címre küldendők a „Cimborá” részére szánt kéziratok, az Elek Nagyapóhoz írott levelek és rejtvénymegfejtések.

Kiadóhivatal:

Satu-Mare (Szatmár) Str. Mircea cel Mare 3.
 A kiadóhivatalhoz küldendők a „Cimborá” előfizetési bejelentései és díjai.

Laptulajdonos: Szabadsajtó-könyvnyomda és Lapkiadó
 Felelős szerkesztő: Dénes Sándor.